

AVRUPA'NIN AŞIRI SAĞ HARİTASI: ZENOFOBİ, İSLAMOFOBİ VE TÜRKOFOBİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Son iki yıl içinde mülteci krizinin patlak vermesiyle Avrupa kapılarına sığınan Suriye vatandaşları Avrupa devletlerinin güvenlik konusunda daha da fazla duyarlı olmalarına sebep olmuştur. Mültecilerin artık sınırdan içeri alınmasını istemeyen Avrupa devletlerinde sağ eğilimli partilerin yükselişe geçmesiyle ırkçı söylemlerin arttığı ve daha da artacağı gözlemlenmektedir. Avrupadaki radikal imamların varlığı, Avrupadaki Müslüman gençleri kışkırtmayı amaçlayan vaazları ve 2015 yılı Ocak ayı Charlie Hebdo saldırısı ile başlayan Avrupadaki terör olayları bu ırkçılık yanlısı artışın en önemli sebepleri arasında gösterilmektedir. Terör örgütlerine yönelik olması beklenen bazı düzenlemelerin yanı sıra Avrupada sağ eğilimli partilerin yükselişe geçmesi Avrupada yaşamlarını sürdürmekte olan Türklerin, Müslümanların ve diğer başka Avrupa dışından gelen yabancıların hayatlarını zorlaştırmakta, ayrımcı muamelelere maruz kalmalarına sebep olmaktadır.

ABnin Mülteci politikalarının belirsizliğinin sürdüğü bir dönemde Polonyanın sığınmacı kabul etmek istemediği yönündeki söylemleri somut karşıt bir tutum sergilendiğini ortaya koymuştur. Polonya bu tutumunu açıklarken sığınmacıların güvenliğini tesis edecek bir durumda olmadıklarını ifade etmiştir. Polonyada sadece hali hazırda iktidarda olan Hak ve Adalet Partisinin (Law and Justice Party - PiS) değil, halkın geniş bir kesiminin de Müslüman ve mülteci karşıtı söylemlerini desteklediği haberlerde yer almaktadır. Bunun yanı sıra, Kukiz15 gibi bazı halk hareketlerinin Polonya-Ukrayna sınırına duvar çekilmesi gerektiğini savunduğu bildirilmektedir.

Polonya gibi Fransa da Avrupada ırkçılık ve yabancı karşıtlığı konusunda sabıkalı bir ülke olarak öne çıkmaktadır. Jean-Marie Le Pen, ırkçılık ve nefret söylemlerinin yanı sıra Nazi dönemindeki gaz odaları için yaptığı tarihin detayı açıklaması yüzünden 30 bin Avroya mahkûm edilmiştir[1]. Öyle ki, şiddet içeren sert söylemleri dolayısıyla kızı Marine Le Pen tarafından partiden ihraç edilmiştir. Marine Le Pen, 2017 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Ulusal Cephe lideri olarak güçlü bir aday olarak dikkat çekmektedir.

Avrupada iktidardaki sağ partilerin yanı sıra, hali hazırda muhalefette olmalarına rağmen güçlendikten gözlemlenen sağ partiler olduğunun da vurgulanması gerekir. Örneğin Hollanda parlamentosunda Geert Wilders liderliğindeki Özgürlük Partisi (Partij voor de Vrijheid - PVV) beşinci büyük gücü oluşturmaktadır. Temel prensipleri İslam karşıtlığı ekseninde şekillenen parti AB karşıtlığını da her fırsatta dile getirmektedir. Yapılan

anketlere göre PVV Hollandanın en güçlü partisi olarak değerlendirilmektedir[2]. Sırbistanda da aşırı sağcı Ulusalçılar (SRS) son seçimlerde parlamentoya girme hakkı kazanmışlardır. Sırbistanda aşırı sağ partilerin oy yüzdesi toplamda %13 civarındadır.

Muhalefet partileri olmalarına rağmen, son yıllarda oy kazanmaya başlayan aşırı sağ eğilimli partiler İsveçte de gözlemlenmektedir. Avrupa karşıtlığı ile bilinen İsveç Demokratları partisi yabancıların varlığına müsamaha göstermeyen bir diğer yükselişteki Avrupa partisidir. Tüm Avrupa ülkelerinde aşırı sağ partilerin iktidar olmasalar dahi ciddi bir oy potansiyeli olduğu yapılan son seçimlerde ortaya konmuştur. İskandinav ülkeleri arasında sadece Norveçte iktidarda 2013ten beri bir sağ parti olduğu gözlemlenmektedir. Mülteci sorunu öyle ciddi bir hal almıştır ki, Norveçte 2015in Aralık ayında Göç ve Uyum Bakanlığı kurulmuştur.

İngiltere parlamentosunda da Nigel Farage önderliğindeki Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi (United Kingdom Independence Party □ UKIP) çok etkin bir parti olarak göze çarpmasa da, 2014te Avrupa Parlamentosu seçimlerinden İngilterenin en güçlü partisi olarak çıkmıştır[3]. Son günlerde İngilterenin Avrupa Birliğinden çıkması tartışmalarının (BREXIT) en güçlü yanlılarından biri de UKIPTir. Mültecilerin kontrolsüz bir biçimde Avrupaya dağılmasından şikâyetçi olan UKIP, ABnin mülteciler politikalarının da yetersiz ve işlevsiz olduğunu savunmaktadır.

Almanyada da aşırı sağ partilerden Almanya için Alternatif Partisi (Alternative für Deutschland □ AfD) giderek güçlenmektedir. Eyaletlerdeki seçimlerde hızla kazanmaya başlayan partisinin 2017de federal meclise girmesi beklenmektedir. Aynı parti Avrupa para birimi Avroya da karşıdır. Avrupada ve Almanyada yükselen ırkçılığa, yabancı karşıtlığına ve Türkofobiye verilebilecek en son örnek, 2 Haziran günü Almanya Meclisinin 1915 olayları ile ilgili almış olduğu karardır. Avrupanın ortasında, İkinci Dünya Savaşı sırasında sistemli bir şekilde ari ırk yaratmak amacıyla Holokosta uğratılan Yahudileri unutan Almanya kendine bu suçta ortak aramaya ve kendi suçunu hafifletme yolu olarak böyle bir kararı onaylamıştır.

1960lı yıllardan bu yana, Avrupada yaşamlarını sürdürmekte olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına yönelik şiddetin arttığından bahsetmek mümkündür. Medeniyetlerin beşiği olarak adlandırılan Avrupanın insan hakları düşünüldüğünde karnesinin çok parlak olmadığı aşikârdır. Merhum Büyükelçi Gündüz Aktanın Avrupadaki ırkçılık, nefret söylemleri ve insan hakları ihlâlleri ile ilgili olarak çarpıcı incelemeleri bulunmaktadır. Avrupadaki ırkçılığın Yahudi karşıtlığı, zenofobi, heterofobi ya da kavim merkezilikle karıştırılmaması gerektiğini ve daha farklı boyutta bir ırkçılık olduğunu belirtmiştir. Avrupa ırkçılık geleneğinde belli bir grubun günah keçisi olarak belirlenmesi ve tüm suçların bu gruba yönlendirilmesi söz konusudur. Aktan, günümüzde inanç temelli çatışmaların yeni uluslararası sistemde kaçınılmaz olduğunu vurgulamıştır. Son örneklerle bu sav doğrulanmaktadır. 29 Mayıs 1993 tarihinde Almanyanın Solingen şehrinde kundaklanan Türk ailesi bunun bir örneğidir. 23 yıl önce yaşanmış bu elim olayın ardından günümüzde çok fazla fark olmadığını gözlemlemek mümkündür. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı 23 yıl önceki saldırıyı anarken Avrupada son dönemde yükseliş gösteren İslam karşıtlığının ve ırkçılığın yol açtığı endişenin altını çizmiştir.

Avrupadaki aşırı sağ partilerin güçlenmesi Avrupada yaşamlarını sürdürmekte olan yabancılar, Müslümanlar ve Türkler için endişe vermektedir. Özellikle 1990lı yılların başından itibaren yaşanan olaylar Avrupada yaşama fikrinin iyice zorlaştığını gözler önüne sermektedir. Tüm bu gelişmeler ışığında, teröre karşı alınan önlemlerin Avrupada yaşantılarını sürdüren azınlıklar için insan hakları terörü başlattığını söylemek mümkündür. Avrupadaki terörün doğurduğu insan hakları terörü, devletlerarası ilişkilerin sarsılması riski taşıdığı anlamına gelmektedir.

Fotoğrafın Kaynağı: <http://uk.businessinsider.com/map-shows-far-right-growth-across-europe-2016-3>

[1] Gaz Odalarına Detay diyen Le Pene 30 bin Euro Ceza, Hürriyet, 06.04.2016
<http://www.hurriyet.com.tr/fransada-le-pen-yine-mahkum-oldu-40083085>

[2] Avrupanın Aşırı Sağ Haritası <http://www.dw.com/tr/avrupan%C4%B1n-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-sa%C4%9F-haritas%C4%B1/a-19215638>

[3] Avrupanın Aşırı Sağ Haritası <http://www.dw.com/tr/avrupan%C4%B1n-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-sa%C4%9F-haritas%C4%B1/a-19215638>

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "AVRUPA'NIN AŞIRI SAĞ HARİTASI: ZENOFOBİ, İSLAMOFOBİ VE TÜRKOFOBİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 34. Haziran 14. Erişim Nisan 02, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/tr/Yorum/AVRUPA-NIN-ASIRI-SAG-HARITASI-ZENOFOBİ-ISLAMOFOBİ-VE-TURKOFOBİ>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır

